

Про затвердження Методичних рекомендацій
з утримання хутрових тварин

Відповідно до законів України "Про племінну справу у тваринництві" (3691-12), "Про захист тварин від жорстокого поводження" (3447-15), "Рекомендації стосовно хутрових тварин", схваленої постійним комітетом Європейської конвенції з захисту тварин, що утримуються з метою вирощування (Т-АР) від 22 червня 1999 року, згідно з протокольним рішенням N 6 від 20 грудня 2007 р. Науково-технічної ради секції виробництва та переробки продуктів тваринництва і птахівництва Міністерства аграрної політики України та з метою розвитку галузі звірівництва та збільшення асортименту і обсягів виробництва хутрової сировини, що потребує заходів захисту хутрових тварин, які утримуються в умовах промислового вирощування звірогосподарств, запобігання жорстокого поводження з ними Н А К А З У Ю:

1. Затвердити Методичні рекомендації з утримання хутрових тварин, що додаються.

2. Департаменту ринків тваринництва з Головною державною племінною інспекцією (Микитюк Д.М.), Державному науково-виробничому концерну "Селекція" (Губін О.О., за згодою) довести до відома суб'єктів племінної справи у тваринництві дані рекомендації.

3. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Міністра Вербицького П.І.

Міністр

Ю.Ф.Мельник

ПОГОДЖЕНО:

Міністр охорони навколишнього
природного середовища

Г.Г.Філіпчук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
аграрної політики України
20.06.2008 N 379

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з утримання хутрових тварин

1. Загальні положення

1.1. Основним завданням Методичних рекомендацій з утримання хутрових тварин (далі - Рекомендації) є забезпечення основних умов для збереження здоров'я та добробуту утримуваних хутрових тварин на основі:

- кваліфікованого догляду за тваринами;
- створення умов аналогічних природним, а саме, відповідна свобода руху, фізичного комфорту та адекватних можливостей для догляду, годівлі, напування;
- захисту від шкідливих кліматичних умов, травм, заразних та незаразних хвороб або розладів у поведінці;
- інших вимог, які можуть бути послідовно визначені досвідом або науковими дослідженнями.

1.2. Рекомендації розроблені відповідно до законів України

"Про племінну справу у тваринництві" (3691-12), "Про захист тварин від жорстокого поводження" (3447-15), "Рекомендації стосовно хутрових тварин", схваленої постійним комітетом Європейської конвенції з захисту тварин, що утримуються з метою вирощування (T-AP), згідно з протокольним рішенням N 6 від 20 грудня 2007 р. Науково-технічної ради секції виробництва та переробки продуктів тваринництва і птахівництва Міністерства аграрної політики України.

1.3. Необхідність даних Рекомендацій обумовлена тим, що на відміну від тварин, яких понад тисячу поколінь утримували як робочу худобу або для виробництва продукції, тварини, які утримуються для виробництва хутра, належать до видів, що порівняно недавно стали об'єктами кліткового розведення та менше адаптовані до таких умов, також щоб розвиток галузі в питаннях вирощування та біотехнології не вплинув негативно на здоров'я та життєдіяльність хутрових тварин, зважаючи на застосування принципів захисту тварин від жорстокого поводження, встановлених у статтях 4-7 Закону України "Про захист тварин від жорстокого поводження" (3447-15).

1.4. Попередній досвід, існуючі рекомендації про біологічні потреби кожного з виду хутрових тварин, системи розведення, що існують на сьогодні у комерційному використанні, свідчать про невідповідність всім потребам, задоволення яких є суттєвим для життєдіяльності тварин.

Удосконалення існуючих та розроблення нових технологій утримання для забезпечення потреб хутрових тварин є актуальною проблемою, враховуючи, що умови утримання мають задовольняти ці потреби, а не спроби адаптувати тварин до певних умов.

1.5. Враховуючи обмеженість науковообґрунтованої інформації щодо поліпшення умов благополуччя хутрових тварин та її недостатність для складання детальних постанов з метою виконання всіх принципів, встановлених статтею 4 Закону України "Про захист тварин від жорстокого поводження" (3447-15), необхідно:

- організувати подальші наукові дослідження щодо поліпшення благополуччя та відповідності утримання хутрових тварин;
- доопрацювати відповідні положення даних Рекомендацій відповідно до новітніх наукових даних.

1.6. Цими Рекомендаціями встановлюються основні положення щодо утримання тварин в інтенсивних, а також екстенсивних системах господарювання, у першу чергу, заради отримання якісного хутра.

1.7. Тварини, народжені у дикій природі, не повинні утримуватися в умовах хутрової ферми.

1.8. Жодні тварини не повинні утримуватися для виробництва хутрової сировини, якщо вони належать до видів особини яких, незважаючи на те, що умови їх утримання задовольняються, не можуть призвичаїтися до неволі.

1.9. Спеціальні положення, що містяться у Додатках 1-7 Рекомендацій, складають невід'ємну їх частину.

2. Біологічні характеристики хутрових тварин

При розгляді практичної діяльності звірогосподарства необхідно враховувати наступні біологічні характеристики видів, оскільки хутрові тварини, що утримуються на фермі, зберігають характеристики диких тварин.

2.1. Норка (*Mustela vison* Br.)

Норка, яку вирощують задля її хутра - це північноамериканський вид, який не дуже тісно споріднений з європейською норкою. Однак, дикі популяції американської норки, що втекли або походять від тварин з хутрових ферм, існують в багатьох європейських країнах, у тому числі й в Україні.

У природних умовах норка живе поблизу струмків та річок, біля озер та узбереж і є універсалом щодо ареалу. У типовому річковому середовищі норка має діапазон полювання близько 2 км вздовж річки

та кілька сотень метрів з кожного її боку. Коли вода замерзла і їжі не вистає, територія полювання у них значно розширюється. Більшість періодів активності припадають на ніч, ранок або вечір.

Норка добре виживає у холодних умовах. Вона проводить частину свого часу у воді, полюючи, та частину – на землі, проявляючи значну рухову активність. Анатомічно вони пристосовані до такого способу життя. Густе хутро забезпечує добру ізоляцію на землі та у воді. Лапи частково з перетинками використовуються для плавання й пірнання.

Норка – хижак з великими потребами протеїну, але вона вміє знаходити альтернативні рішення в їжі. Живуть за рахунок водяної або наземної здобичі, залежно від доступності харчів. Дієта норки у Європі на 50-80 % складається з водяних тварин, найбільший відсоток складає риба, а також безхребетні та амфібії. До звичайної наземної здобичі належать такі види, як зайці, щурі, домашні та польові миші. Взимку під час льодоставу в Північній Америці основна їжа багатьох норок – ондатра.

Дорослі норки ведуть одноосібний спосіб життя, зустрічаючись лише на короткий час у період гону, та надзвичайно прив'язані до території, кордони якої постійно охороняють та утримують міченням та агресивною поведінкою. Якщо і відбувається перетин територій, то тільки тварин іншої статі. Дорослі самці покидають свої території навесні та долають великі відстані в пошуках самок. Восени молоді норки розбігаються у пошуках вільних територій.

2.2. Тхір чорний (*Putorius putorius* L.)

Тхір чорний – широко поширений європейський вид, що живе на відкритих лісистих територіях та пагорбах. Територія тхора чорного може займати від 100 га до 2500 га, при незадовільній кормовій базі. Це тварина нічна і проводить день у норі. Улітку здебільшого знаходиться на відкритому повітрі, але залишається неактивною тривалий час. Існує одомашнена форма тхора, яку впродовж кількох сотень років в деяких країнах Європи використовують для полювання на диких кролів. Анатомічно вони дещо відрізняються від дикого тхора чорного, зокрема меншими розмірами голови. Багато тхорів альбіноси.

Тхір чорний – сухопутна тварина, в період полювання проявляє високу рухову активність. В стресових ситуаціях виділяє секрет з прианальної залози з різким неприємним запахом, що також використовується для маркування території, і внаслідок цього тварини здаються людині різко пахучими. В стані спокою тхір не має сильного запаху.

Тхір чорний – хижак, якому потрібне харчування з високим рівнем протеїну. Вони їдять пташок, ссавців та комах, використовуючи нюх, зір та слух у пошуку харчування. Він веде самотній спосіб життя, енергійно захищає територію.

Помісь дикого тхора чорного та тхора світлого іноді називається *fitch* (фітч) або *fitchet* (фітчет).

2.3. Руда лисиця (*Vulpes vulpes* L.)

Руда лисиця може мати різноманітне забарвлення від стандартного (рудого) до сріблястого. Останнє в дикій природі дуже рідкісне.

Руда лисиця мешкає на значних територіях Євразії, Північної Америки та Північної Африки й Австралії, в таких різноманітних середовищах, як північний ліс, відкриті сільськогосподарські угіддя, змішані ліси та міські території. Окрім певних островів, вид відсутній лише на дуже посушливих, дуже холодних територіях та в тропічних регіонах.

У природних умовах руді лисиці активні тривалий період ночі, вранці та ввечері, а день проводять сховавшись у гушавині або у норі. Можуть мандрувати на великі відстані, в середньому за день проходять 6 км. Лисиці виривають власні нори або займають нори, що вириті іншими тваринами. Вони можуть швидко бігати, добре стрибають та плавають, мають гарний нюх, зір та слух.

Трофічну базу лисиць складають головним чином гризуни та зайці. У певних регіонах основні складові раціону – земляні черв'яки та мертвечина, комахи і птахи. Лисиці можуть також їсти фрукти, ягоди та овочі, але більшу частину раціону складають продукти тваринного походження.

Руда лисиця має різноманітну суспільну організацію, оскільки

вона може жити самотньо або у групах. Окремі особини або групи захищають територію або мають ділянку мешкання, що в окремих випадках перетинається з ділянками інших. Території мітяться за допомогою одного або кількох джерел: залоз та екскрементів з індивідуально розпізнаваним запахом.

У дикій природі самки лисиці іноді народжують та вирощують своїх лисенят близько одна до одної, але частіше вони народжують ізольовано від інших та відганяють інших лисиць від лисенят. Статевозрілі самки лисиць без потомства можуть допомагати доглядати лисенят домінуючим самкам.

2.4. Песець (*Alorex lagopus* L.)

Блакитний peseць - це загальна назва, яка використовується для песця, що вирощується в умовах ферм.

Песець мешкає у північних полярних регіонах та адаптований спеціально для проживання у холодному кліматі. Звичайний ареал існування - тундра та міжприливна зона морського узбережжя.

У природних умовах peseць активний головним чином впродовж ночі. Песці для проживання можуть використовувати нори, вириті ними самими, але вони не мають постійного місця проживання, навіть при вирощуванні молоді. Вони можуть долати великі відстані, часто 10-20 км в день, швидко бігають та добре плавають, добре переносять низькі температури, мають добре розвинений нюх, слух та зір.

Раціон песців в основному складають продукти тваринного походження, але можуть вживати і фрукти. Вони поодиночки полюють на гризунів, птахів, безхребетних, малюків тюленя, рибу та вживають мертвечину. Часто слідують за полярними ведмедями, вовками та людьми для того, щоб поритися у їхніх відходах.

Песці можуть бути моногамними, іноді живуть разом все життя, але мають гнучку соціальну систему. Окремі самці можуть спарюватися з кількома самками. В складі сім'ї інколи бувають тварини попереднього року народження, за молоддю доглядають обоє батьків. У тундрі ареали сімейних груп більш поширені, ніж у прибережних регіонах. Територія мітється запахом.

Народження відбувається один раз на рік і виводки бувають великими, якщо достатньо їжі. Самиці часто народжують у норі, але її скоро покидають. Місця для народження звичайно добре відділені один від одного. Молоді песці покидають ділянку проживання своїх батьків, коли їжі мало, можуть розходитися на великі відстані.

2.5. Єнотовидний собака (*Nyctereutes procyonoides* G.)

Єнотовидний собака, житель східної Азії, був ввезений до північно-західної Росії в період з 1927 до 1953 років. З перших завезених 9100 тварин популяція поширилася по всій східній та північній Європі. Найвищий рівень смертності спостерігається серед молодняку. Максимальна тривалість життя - до 8 років.

Єнотовидний собака схожий за розміром та загальною формою на песця, з маленькими очима й коротким хвостом та ногами. Він має голову та тулуб довжиною від 55 до 65 см і хвіст довжиною від 15 до 17,5 см. Вага тіла коливається по сезонах від 3-5 кг в червні до 8 - 12 кг у листопаді, аналогічно у природі та на фермах, навіть при надмірному харчуванні. У розмірах тіла немає статевого диморфізму.

Єнотовидний собака усеїдний. Рослини, в тому числі зерно, ягоди та фрукти споживаються протягом року, так само як дрібні ссавці, зокрема полівки та землерийки, птахи, падаль та різні відходи. Решту раціону складають комахи, рептилії, амфібії та риба.

Єнотовидний собака, головним чином, нічна або сутінкова тварина. Впродовж дня він може лежати у норі або під укриттям, таким як очерет, дуплисті дерева або кущі. У сезон народження та зимової неактивності вона може зайняти покинуту лисячу, борсучу нору або вирити власну. Пошук та добування харчів включає використання нюху, зору та слуху.

Єнотовидний собака не залягає в зимову сплячку, але тварина стає неактивною та проводить багато часу у норі впродовж суворих зим. Покидають нору тварини у м'які зими. Їх всеїдний раціон, здатність накопичувати багато запасів жиру та неактивність взимку дозволяє самкам бути у хорошому стані в період гону. Дослідження проведені у південній Фінляндії та Росії дозволяють стверджувати,

що єнотовидні собаки народжують приблизно на 50% більше щенят ніж руди лисиці. На щільність популяції впливають кліматичні умови та кормова база. Самці виявляють батьківську турботу, доглядаючи цуценят, тоді як мати здобуває їжу. Сім'я може спати разом у одній норі. Лактація триває впродовж 45 - 60 днів. Цуценята не обов'язково покидають територію свого народження і можуть проводити зиму із своєю матір'ю.

Ділянка проживання, яку визначено шляхом радіостеження у Фінляндії, була 9,5 кв. км. Вона не змінюється по сезонах або роках. Території окремих особин звичайно не перетинаються в період вирощування цуценят, але восени існує перетин. Єнотовидні собаки моногамні тварини. Довготривалі зв'язки пар або сім'ї є основною соціальною одиницею, але цей вид характеризується слабким ієрархічним домінуванням серед членів сім'ї. Всі члени звичайно пересуваються разом вздовж певних стежок, відпочивають разом у прямому тілесному контакті. В умовах промислового розведення успішно практикується полігамне парування.

2.6. Койпу, нутрія (*Myocastor coypus* Molina)

Це південноамериканський гризун. Популяції, які походять від втікачів з хутрових ферм прижилися у кількох країнах Європи з м'яким кліматом. Тварини живуть на болотах та на узбережжі прісних озер і річок з повільною течією. Всі нутрії - водні тварини, проводять більшість активного періоду у воді. Зазвичай роблять платформи з рослин, де сидять і чистяться або харчуються у перервах між плаванням. Норі роблять поблизу води, які можуть утворювати складні системи, до 15 метрів або більше завдовжки, з кімнатами де знаходяться гнізда вимощені з рослин. Щільність популяції в залежності від кормової бази 2,7-16,0 на гектар. Молоді нутрії відсутні у популяції пізно взимку. Синхронізація виводків навесні призводить до піку молоді на початку літа. Пік щільності популяції у листопаді з значною перевагою самок (1 самець на 1,6 самок). Самки живуть довше, ніж самці. Нутрію часто можна побачити вдень, але найбільша активність її припадає на сутінки та нічну пору.

Нутрія добре адаптована до водяного життя, маючи кінцівки з перетинками між пальцями; ніздрі, розташовані високо на голові для полегшення дихання при відпочинку у воді, довгий волос навколо носа сприяє знаходженню їжі та інших предметів. Нутрії мають густе хутро на животі та соски, розташовані високо по боках, по суші пересуваються вайлувато.

Раціон нутрій, головним чином, складається з овочів, серед яких коренеплоди складають основну частину. Викопають їжу, а також будують норі в яких ховаються, пасуться вздовж берега.

Нутрії статеві дозрівають в чотиримісячному віці, але досягнення зрілості переважно залежить від розміру тварин, а не від віку. Через меншу кількість харчів нутріям народженим взимку необхідно більше часу, щоб вирости та досягти статевої зрілості. Нутрії мають полігамну систему відтворення. У самок зазвичай пін через кожні 24-26 днів, він триває 1-4 дні; у соціальних групах домінують вожаки та альфа-самки, самці здебільшого підпорядковуються самкам, окрім періоду парування. Самки нутрії приходять в статеву охоту впродовж року, іноді проявляють її на 2-й - 3-й день післяродового періоду. Вагітність приблизно 130 днів, середній розмір виводку - 5-6 щенят. У середньому тільки 60 % зародків виживають до народження. Молодняк народжується зрячим, здатним виживати вже через 5 днів вигодовування, незважаючи, що середній період лактації близько 6 тижнів.

2.7. Шиншила (*Chinchilla chinchilla*, *Ch. Caudata* та *Ch. lanigera*)

Шиншила належить до класу гризунів (*Rodentia*). Родина шиншил (*Chinchillidae*) складається з двох видів: короткохвоста шиншила (*Chinchilla chinchilla*) та довгохвоста шиншила (*Ch. lanigera*). Менша, короткохвоста шиншила (*C. Chinchilla brevicaudata*) та більша довгохвоста шиншила або королівська (*C. Chinchilla chinchilla*) вважаються підвидами.

Обидва види різняться за розміром, вагою, довжиною та періодом виношування малят.

Шиншила живе в Південних Андах у кліматичній зоні, якій властиві великі коливання температури в різні періоди року та доби

і низька вологість. Природний ареал - сухі зони з скелястими схилами та рідкими заростями, висока вологість для них шкідлива.

Шиншили активні у сутінках та вночі. Впродовж дня тварини ховаються у розщілини в скелях та нори. Загалом шиншили вважаються травоядними, але іноді харчуються личинками комах. Як усі гризуни вони є копрофагами, що підтримує їхню потребу у вітамінах В та D. Вони мають здатність споживати вологу з роси та соку рослин, наприклад, кактусів. Тварини чистять своє хутро, купаючись у сухому піску гірських схилів та рівнин.

Очі шиншили великі та добре адаптовані до нічного життя. Їх слух добре розвинутий. Великі рухливі зовнішні вуха також слугують терморегуляторами. Нюх та дотикові відчуття мають велике значення в житті цих тварин.

Шиншили мають добре розвинуті задні кінцівки, які дають їм можливість пересуватися з великою швидкістю, стрибають більше ніж на один метр у висоту, долаючи відстань більше двох метрів. Передні лапи коротші та слабші і мають, головним чином, підтримуючу та хапальну функції. Різці постійно ростуть, тому їм доводиться багато гризти, аби зберігати їх короткими.

Хутро росте пучками: з одного кореня до 60 волосків. Якщо шиншину взяти раптово частина хутра може випасти. Цей визначний феномен дає можливість тваринам тікати від своїх природних ворогів таких як хижі птахи. Хутро відростає за кілька місяців. Шиншили не мають потових залоз.

Представники цього виду, зазвичай живуть колоніями зі 100 та більше тварин, але останнім часом у природі стали настільки рідкісними, що таких колоній уже не спостерігається. Групи тварин, що залишилися, живуть головним чином у сім'ї, що складається з пар зі зрілими нащадками. Вірогідно при досягненні статевої зрілості молоді самки залишаються у колонії, тоді як молодих самців виганяють.

Вони досягають статевої зрілості у віці 4-6 місяців. У 12-18 місяців фізично та фізіологічно зрілі. У неволі вони можуть досягти віку 18-22 років. Статевий цикл самок варіює від 22 до 90 днів, залежно від сезону, присутності самця або інших самиць у гоні. Гін триває 3-5 днів, впродовж яких самка рецетивна 10-15 годин. Самка народжує у виводку 1-3 дітей. Від одного до трьох днів після народження у самки знову починається гін, і вона може вдало зачати. Шиншили не будують гнізд для народження. Дитинчата народжуються зрячими, з хутром і можуть покинути місце народження без допомоги через кілька годин після народження.

Самка має три пари сосків, але лише дві пари функціональні. Приблизно через сім тижнів лактація завершується.

Суперникам погрожують піднімаючись на задні лапи, що часто супроводжується похитуванням голови. Гавкання - їх попереджувальний сигнал. Перша реакція на такий сигнал - завмирання. Попередження, гавкання та втеча супроводжується виділенням сильного запаху з анальної сумки. Прояв агресивного характеру - стрибання та обприскування сечею, штовхання задніми лапами та кусання - звичайна реакція самиць.

3. Догляд та вирощування хутрових тварин

3.1. Будь-яка фізична чи юридична особа, яка володіє хутровими тваринами, або в даний період має хутрових тварин під своїм контролем, і кожна особа, залучена до утримання, розведення та забою хутрових тварин, відповідно до своїх обов'язків, гарантує, що вжито всіх запобіжних заходів для охорони здоров'я та добробуту видів хутрових тварин, що розглядаються.

3.2. За хутровими тваринами повинна доглядати достатня кількість персоналу з відповідними знаннями видів хутрових тварин, що утримуються, технології розведення та забою, які використовуються. Зокрема доглядач повинен уміти: розпізнавати стан здоров'я тварин, розуміти значні зміни у поведінці, оцінювати придатність загального середовища для здоров'я та благополуччя хутрових тварин.

Доглядач має усвідомлювати роль благополуччя тварин у щоденній роботі з видами хутрових тварин, що розглядаються, він повинен бути здатним розпізнати чи адекватне загальне середовище для того, щоб вони залишалися здоровими, чи забезпечені

біологічні потреби в тому числі, прояви певної поведінки.

3.3. Для розвитку гармонійних стосунків між людиною та твариною, необхідне обережне ставлення та інший контакт з раннього віку.

3.4. Всіх тварин необхідно ретельно оглядати принаймні один раз на день з найменш турбучим способом для окремих видів, та настільки, щоб не потурбувати гніздо без потреби. При необхідності використовується джерело світла. Огляди проводяться незалежно від технологій, що використовуються та обладнання автоматичного нагляду.

3.5. При ретельному огляді тварин, особливу увагу слід звертати на фізичний стан, стан шерсті, шкіри, очей, вух, хвоста, лап та ступнів. Здорові тварини видають відповідні звуки, проявляють рухову активність, та мають поставу відповідно до свого виду, віку, статі, породи або фізіологічного стану.

Ознаками хорошого здоров'я є чисті блискучі очі, хороша постава, чисте і залежно від виду та сезону, блискуче хутро, здорові лапи та ступні, звичайна поведінка харчування, пиття, смоктання. Доцільно звертати увагу на поведінку тварин при вставанні, ляганні та відпочинку, інші звичайні рухи.

3.6. Індивідуальний огляд проводиться лише для тих тварин, для яких виявлена така необхідність при загальному огляді.

При огляді слід пам'ятати, що до ознак хвороби належить байдужість, втрата апетиту, виділення з ніздрів та очей, надмірне слиновиділення, постійний кашель, набряклі суглоби, кульгавість, пронос та зміни у поведінці. Також слід звертати увагу на присутність зовнішніх паразитів, на стан посліду та на споживання їжі і води.

Якщо помітно, що тварини не здорові, або вони подають очевидні ознаки зміни в поведінці, відповідальна за них особа невідкладно вживає заходи, щоб встановити причину та вжити відповідних заходів для лікування, консультації з ветеринаром чи з іншим спеціалістом.

Травмованих, хворих або виснажених хутрових тварин необхідно негайно лікувати, а при потребі, ізолювати у відповідному для цього приміщенні або забивати.

Хутрові тварини, що розводяться для вирощування, не використовуються для досягнення інших цілей, у тому числі, публічних виступів або демонстрацій, якщо таке використання може нашкодити здоров'ю та благополуччю тварин.

4. Огорожі, житло та обладнання

4.1. При побудові нових огорож, житла та обладнання або при модифікації існуючих, необхідно дотримуватися норм при клітковому утриманні щодо здоров'я та благополуччя тварин.

4.2. Нові методи утримання та новий дизайн обладнання або житла для хутрових тварин потрібно перевіряти з точки зору здоров'я та благополуччя тварин, а введення у комерційне використання дозволяється лише при забезпеченні всіх вимог відповідно до діючого законодавства.

При плануванні нових приміщень для хутрових тварин вибирається придатне місце, враховуючи негативний вплив факторів зовнішнього середовища, таких як шум, вібрація та атмосферне забруднення, а також комплекси для задоволення потреб конкретного виду, такі як вода для плавання для окремих видів, температура, швидкість руху повітря та інші.

4.3. Доцільно повністю використовувати переваги природних можливостей для надання захисту від шкідливих кліматичних умов.

Тваринам необхідно створити середовище, в якому максимально враховано їхні біологічні потреби, з урахуванням норм та досвіду, зважаючи на природнокліматичні умови.

Дизайн, будівництво та утримання огорож, будівель та обладнання для хутрових тварин повинні бути такими, щоб забезпечували захист від несприятливих кліматичних умов,

задовольняли біологічні потреби тварин, в тому числі, реалізацію певної поведінки, підтримували хороші гігієнічні умови та обмежували ризик захворювань, порушень, що проявляються змінами у поведінці, травматичних ушкоджень тваринам або ушкоджень одне одному та дотримання умов безпеки, які необхідні для запобігання пожежі та захисту від природних стихійних факторів. При використанні кліток, їхні отвори повинні бути такими, щоб хутрових тварин можна було легко виймати. Слід уникати гострих кутів та виступів.

Огорожі та будівлі конструюються та будуються так, щоб звести до мінімуму доступ для пацюків, мишей та птахів.

Дизайн, будівництво та утримання огорож, будівель та обладнання для хутрових тварин доцільно здійснювати з метою проведення легкого огляду всіх тварин.

Дизайн, будівництво огорож та приміщень для утримання хутрових тварин потрібно пристосовувати відповідно до потреб кожного виду, достатнього простору для здійснення звичайної рухливої поведінки: чистки, лежання, відпочинку, приймання положення для сну, тощо.

Види тварин, для яких стрибання - вияв звичайної рухової поведінки або відповідної реакції у стані тривоги, а також ті види які стають на задні лапи при звичайній пошуковій поведінці, повинні мати місце, щоб так поводитися увесь час, крім місць призначених спеціально для сну.

Тварини повинні мати можливість бачити собі подібних та мати змогу проявляти соціальну поведінку та поведінку, пов'язану з підтримкою соціальної структури, якщо це є частиною звичайної поведінки виду та покращує благополуччя звірів.

Підлога повинна мати хороший дренаж для усунення виділень та розлитої води, для того щоб уникнути дискомфорту, виснаження та травм тварин. Матеріали, що використовуються для підлог, повинні відповідати вимогам для конкретних видів. При використанні дірчастих підлог вони повинні задовольняти вимоги до розміру, віку та ваги тварин, що на них проживають, і формувати жорстку, рівну та стабільну поверхню.

Для правильного поводження з тваринами при огляді, лікуванні та перевірках потрібно забезпечити доступне обладнання.

Приміщення повинно бути доступним для відокремлення тварин у разі ізоляції, щоб хворих та травмованих тварин можна було ретельно оглянути та вилікувати.

Кожна тварина повинна мати доступну їй територію, де вона може сховатися від людей або від тварин у інших клітках або загорожах.

Приміщення, у якому відбувається зняття шкур, доцільно розташовувати достатньо далеко від будівель, так щоб не турбувати інших тварин.

При заборі тварин необхідне обладнання має бути в хорошому робочому стані для того, щоб забивати тварин методами, перерахованими у Додатку 7 для відповідних видів.

5. Утримання хутрових тварин

5.1. Необхідний простір для хутрових тварин розраховується відповідно до потреб конкретного виду щодо навколишнього середовища, віку, статі, живої маси та біологічних потреб тварин, враховуючи розмір групи. Слід уникати нестачі простору (перевантаження), які призводять до поведінкових або інших порушень.

5.2. Необхідні матеріали мають бути доступними у використанні для комфорту певних видів тварин.

Клітки та вольєри повинні бути обладнаними придатним стимулюючим матеріалом, наприклад, солома, що виконує функцію не лише підстилки, а й матеріалу, що стимулює пошукову поведінку та інші природні потреби хутрових тварин.

5.3. Тварин необхідно утримувати в чистому стані.

Частини житла, з якими контактують тварини, необхідно ретельно очищати та дезінфікувати бажано щорічно. Приміщення зайняте тваринами, внутрішні поверхні та все обладнання необхідно підтримувати у задовільному стані.

Огорожі та будівлі необхідно утримувати так, щоб контролювати або знищувати паразитів, мух, пацюків або мишей.

5.4. Всі тварини повинні мати щоденно вільний доступ до відповідного поживного, гігієнічного та збалансованого харчування, по можливості з регулярними інтервалами, та постійний доступ до необмеженої кількості води відповідної якості, для того щоб підтримувати їхнє здоров'я та сили і задовольняти біологічні потреби конкретного виду.

5.5. Звичайне або систематичне використання ліків для компенсації незадовільних гігієнічних умов утримання не дозволяється. Не допускається використання гормональних препаратів та біологічних стимуляторів.

5.6. Жодній тварині не можна давати їжу або рідину, які можуть спричинити страждання або ушкодження.

Жодну іншу речовину, за винятком тих, що даються в терапевтичних або профілактичних цілях, не можна вводити тварині, якщо не доведено науковими дослідженнями або практичним досвідом, що вплив речовини не шкодить здоров'ю або добробуту тварин.

5.7. Приміщення для хутрових тварин повинно утримуватися так, щоб температура навколишнього середовища: швидкість руху повітря, відносна вологість, рівень токсичних газів та пилу, а також інші атмосферні умови не впливали негативно на здоров'я та благополуччя тварин.

Установки для зберігання та обробки гною всередині або поза приміщенням, конструюються та утримуються з урахуванням запобігання впливу на тварин газів шкідливих для їхнього здоров'я. Екскременти видаляються достатньо часто, щоб запобігти шкідливому впливу на тварин.

Якщо здоров'я тварин залежить від системи штучної вентиляції, постачання свіжого повітря повинно бути забезпечене у випадку збоїв системи.

Слід уникати впливу на тварин постійного або раптового шуму. Вентилятори, машини для роздачі корму та інше обладнання повинно бути побудовано, змонтовано, розміщено та експлуатуватися і обслуговуватися таким чином, щоб воно створювало найменший шум безпосередньо у приміщенні.

Необхідно запобігати попаданню прямого сонячного проміння на тварин, але і не тримати їх постійно в суцільній темряві. Якщо необхідне штучне світло, його джерела повинні встановлюватися так, щоб не спричиняти дискомфорту тваринам, а рівень освітлення, природного чи штучного, має бути достатнім, щоб дозволити звичайну поведінку видів.

Все автоматичне або механічне обладнання, від якого залежать здоров'я та благополуччя тварини, слід перевіряти бажано раз у день. Необхідно вживати заходів, за яких при будь-якому збої вентиляційної системи, що може загрожувати здоров'ю або благополуччю тварин, можна виявити та негайно виправити. Якщо негайне виправлення виявляється неможливим, необхідно вжити відповідних заходів для охорони здоров'я та благополуччя тварин доки не буде виправлено дефект.

5.8. Відлучення щенят від самок відбувається у віці, який є найбільш сприятливим для благополуччя матері та дитинчат.

5.9. Якщо тварин необхідно впіймати або перемістити, це слід робити максимально без спричинення тривоги або інших форм турбування їх або інших тварин та вжити всі заходи для запобігання їх втечі.

5.10. Тварин, які втекли, слід ловити без завдання їм фізичного болю. Якщо використовуються пастки їх необхідно перевіряти принаймні двічі на день.

5.11. Електроокуляцію використовують лише з метою ветеринарної діагностики, коли інші методи недоступні.

6. Зміни фенотипу та (або) генотипу хутрових тварин

6.1. Програми розведення, які спричиняють або можуть спричинити страждання або зашкодити будь-якій залученій тварині, не повинні практикуватися. Зокрема, тварин, чий генотип було модифіковано для виробничих цілей, не потрібно утримувати в умовах комерційної ферми, якщо не було доведено науковими дослідженнями благополуччя тварин, і не доведено, що тварин можна утримувати за таких умов без шкоди їх здоров'ю або благополуччю. Дуже боязкі або агресивні тварини не включаються у програму розведення.

6.2. У програмах розведення особливу увагу слід приділяти критеріям, що сприяють покращенню здоров'я та благополуччя тварин, а також продуктивності. Таким чином, потрібно заохочувати збереження або розвиток порід або ліній тварин, які не створюють проблеми благополуччя тварин.

7. Забій хутрових тварин

7.1. Забій здійснюється досвідченою особою, не спричиняючи особливої тривоги або інших форм фізичного болю.

Обраний метод повинен:

- спричинити негайну втрату свідомості та смерть;
- швидко призводити до глибокої загальної анестезії, що завершується смертю;
- спричинити смерть тварини, якій введено знеболювальне або яка оглушена, без будь-якого фізичного болю.

У Додатку 7 перераховано основні методи, які необхідно застосовувати відповідно до вимог законодавства.

7.2. Особа, відповідальна за забій, повинна переконатися що тварина мертва перед тим, як здійснюються подальші процедури.

7.3. При забої необхідно якомога менше турбувати інших тварин.

8. Наукові дослідження

8.1. Для заохочування та сприяння розвитку галузі хутрового звірівництва, відповідно до положень цих Рекомендацій, господарствам доцільно здійснювати, відповідно до кожного виду хутрових тварин, що утримуються на їх території, дослідження з:

- біології та благополуччя тварин, в тому числі здоров'я;
- розвитку оптимальних технологій виробництва, у тому числі, групове утримання, для того щоб покращити благополуччя цих тварин у тому числі, здоров'я;
- гуманних методів забою тварин.

До таких досліджень належать потреби відповідної свободи руху та можливості для спостережень за іншими тваринами та оточенням, доступу до води, збалансованої та поживної їжі, у природній активності та інші потреби.

8.2. Доцільно здійснювати розробки та застосування технологій, які у світлі нової наукової інформації є корисними для задоволення біологічних потреб тварин, у тому числі, потреб реалізації певної поведінки, у розробці, конструкції або реконструкції приміщень для хутрових тварин.

8.3. Такі технології мають зводити до мінімуму ризик захворювань та пошкоджень, забезпечувати стимулююче середовище, щоб дати можливість тварині задовольняти біологічні потреби та наблизити умови утримання на звірофермі до природних.

9. Додаткові положення

Ці Рекомендації переглядатимуться через 5 років після затвердження. Враховуючи наукові дослідження в цій галузі, пропонуються спеціальні положення для інших видів хутрових тварин (Додатки 1-7).

Директор департаменту ринків
тваринництва з Головною

Додаток 1
до Методичних рекомендацій
з утримання хутрових тварин
20.06.2008 N 379

СПЕЦІАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
для норки

1. Норку необхідно утримувати у коробці-гнізді, яка повинна бути виготовлена з теплоізолюючого матеріалу, безпечного для здоров'я тварин, з достатнім простором на підлозі. Конструкція отвору у коробці-гнізді має утримувати новонароджених щенят, одночасно надаючи легкий доступ для самки. Матеріал придатний для підстилки та діяльності, такий як солома, повинен надаватися регулярно, та його відповідність перевірятися, особливо впродовж сезону народження та в холодну пору року.

2. Молодих тварин не можна утримувати ізольовано. Стабільні стосунки найпростіше отримувати у групах тварин, що вирощуються разом. Розміри груп та щільність сімей цих тварин повинна дозволяти мирне співіснування. Відлучення щенят відбувається у віці, найбільш сприятливому для благополуччя матері та дитинчати, і проводити не раніше, ніж у віці восьми тижнів. Лише за виняткових обставин, якщо існує загроза благополуччю матері або щенят, відлучення відбувається у більш ранньому віці. Відлучене дитинча не залишається поблизу матері.

3. Якщо спостерігається значний рівень травматизму серед норок на фермі, систему утримання необхідно змінити відповідно для покращення благополуччя тварин. Якщо цих заходів не достатньо, виробництво необхідно тимчасово призупинити.

4. При виникненні потреби розміщення відлученого молодняка у одному приміщенні з матерями, потрібен відповідний нагляд.

5. Клітки необхідно розміщувати на достатній висоті, а площа під кліткою повинна бути вкрита піском, гравієм, попелом або іншим придатним матеріалом, для легкого видалення екскрементів. Клітки не розташовують одна над одною.

6. Висота кліток повинна давати можливість тваринам ставати на задні лапи.

7. Мінімальний простір для норки (вільний (кв. м), крім коробок-гнізд):

самотня доросла тварина	0,25
доросла самка з приплодом	0,25
молодняк після відлучення, до 2 тварин	0,25
мінімальна висота будь-якої клітки	45 см.

Клітка не повинна бути менше 30 см завширшки та 70 см завдовжки без коробки-гнізда. Для кожної додаткової тварини необхідно забезпечити 850 кв. см.

Вищезазначені параметри стосуються нових технологій утримання або при заміні існуючих систем утримання.

Усі системи кліток з вільним простором менше ніж 0,16 кв. м або висотою менше 35 см необхідно замінити системами, які відповідають мінімальним з вищезазначених параметрів, що наведені в Рекомендації стосовно хутрових тварин до 31 грудня 2010 року.

8. При конструюванні, будівництві або реконструкції приміщень для тварин необхідно розробити та застосовувати технології, які згідно з науково-обґрунтованими нормами, відповідатимуть біологічним потребам звірів.

Доцільно передбачати проведення досліджень з визначення стандартів та розробки технологічних систем утримання, які дозволять знизити ризик захворювань та пошкоджень і забезпечити

стимулююче середовище, що дасть можливість тваринам задовольнити свої біологічні потреби. При таких технологіях реалізується потреба відповідної свободи пересування та можливість спостереження за іншими тваринами або оточенням, доступ до води й інші соціальна та пошукова поведінка. Необхідно розглянути системи спільного простору, які включають тунелі та зйомні стіни між клітками, впроваджувати наукові розробки, які допоможуть знизити страх перед людьми, незвичайну поведінку та стрес у тварин.

Директор департаменту ринків
тваринництва з Головною
державною племінною інспекцією

Д.М.Микитюк

Додаток 2
до Методичних рекомендацій
з утримання хутрових тварин
20.06.2008 N 379

СПЕЦІАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ для тхора чорного

1. Тхора чорного потрібно утримувати у коробці-гнізді, яка повинна бути виготовлена з термоізолюючого матеріалу, безпечного для здоров'я тварин, з достатнім доступним простором на підлозі. Конструкція отвору у коробці-гнізді повинна утримувати новонароджених щенят. Придатні підстилки та матеріал для діяльності, такі як солома, мають надаватися регулярно, та його відповідність повинна перевірятися, особливо впродовж періоду щеніння та в холодну пору року.

2. Молодих тварин не можна утримувати ізольовано. Стабільні стосунки найпростіше отримувати у групах тварин, що вирощуються разом. Розміри груп та щільність сімей цих тварин повинні дозволяти мирне співіснування. Відлучених щенят доцільно не залишати поблизу матері.

3. Якщо спостерігається значний рівень травматизму серед тхорів на фермі, систему утримання необхідно змінити з метою покращення благополуччя тварин. Якщо цих заходів не достатньо, виробництво необхідно тимчасово призупинити.

4. При клітковому утриманні звірів клітки необхідно розмішувати на достатній висоті, площа під кліткою повинна бути вкрита піском, гравієм, попелом або іншим придатним матеріалом для легкого видалення екскрементів.

Клітки не розташовують одна над одною.

5. Висота кліток повинна давати можливість тваринам ставати на задні лапи.

6. Мінімальний простір для тхора чорного (вільний (кв. м), крім коробок-гнізд):

самотня доросла тварина	0,25
доросла самка з приплодом	0,25
молодняк після відлучення, до 2 тварин	0,25
мінімальна висота клітки	45 см.

Клітка не повинна бути менше 30 см завширшки та 70 см завдовжки без коробки-гнізда. Для кожної додаткової тварини необхідно забезпечити 850 кв. см.

Вищезазначені параметри стосуються нових технологій утримання або при зміні існуючих.

Усі системи кліток з площею вільного простору менше 0,16 кв. м або висотою менше 35 см необхідно замінити системами, які відповідають мінімальним з вищезазначених параметрів, що наведені в Рекомендації стосовно хутрових тварин до 31 грудня 2010 року.

7. При конструюванні, будівництві або реконструкції приміщень для тварин, доцільно розробити та застосовувати технології, які

згідно з науково-обґрунтованими нормами відповідатимуть біологічним потребам звірів.

Доцільно передбачати проведення досліджень з визначення стандартів та розробки технологічні системи утримання, які дозволять знизити ризик захворювань та пошкоджень і забезпечити стимулююче середовище, що дасть можливість тваринам задовольнити свої біологічні потреби. При таких технологіях реалізується потреба відповідної свободи пересування та можливість спостереження за іншими тваринами або оточенням, доступ до води й інші соціальна та пошукова поведінка. Необхідно розглянути системи спільного простору, які включають тунелі та зйомні стіни між клітками, впроваджувати наукові розробки, які допоможуть знизити страх перед людьми, незвичайну поведінку та стрес у тварин.

Директор департаменту
ринків тваринництва з Головною
державною племінною інспекцією

Д.М.Микитюк

Додаток 3
до Методичних рекомендацій
з утримання хутрових тварин
20.06.2008 N 379

СПЕЦІАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ для лисиць

1. Оскільки існуючі технології не задовольняють всі біологічні потреби лисиць в сучасному клітковому розведенні, їх потрібно замінити новими, які краще пристосовані до біологічних характеристик звірів, та які відповідали б вимогам Рекомендацій.

2. Середовище для лисиць повинно бути оснащено предметами, що забезпечують потреби пошуку та різними матеріалами, такими як солома.

3. Тварини повинні звикнути до контакту з людьми з народження.

4. Лисиць необхідно утримувати так, щоб їхні пазурі були в хорошому стані.

5. Якщо є значний рівень травматизму серед лисиць на фермі, технологічну систему утримання необхідно змінити для покращення благополуччя тварин. Якщо ці заходи не достатні виробництво необхідно тимчасово припинити.

6. В разі існування поширення канібалізму, виробничу технологію ферми необхідно змінити, наприклад, змінивши умови проживання лисиць, що розводяться, або генетичні штами. Якщо цих заходів не достатньо, виробництво необхідно тимчасово призупинити.

7. Лисиці повинні мати можливість ховатися від людей та від тварин, відпочивати та спостерігати за оточенням. Кожна відлучена тварина повинна мати доступну для усамітнення територію, або підняту платформу або коробку-гніздо з дахом на якому тварина може відпочити та спостерігати за дверима клітки або входом у вольєр.

8. Для лисиць усамітнену територію доцільно огороджувати суцільною стіною.

9. Вагітні самиці та лисиці з лисенятами повинні мати гніздо-коробку, поділену на передпокій, достатньо великий щоб приховати вхід до головної кімнати, та головну кімнату з теплоізолюючого матеріалу.

10. Відлучених щенят не можна залишати поблизу матері.

11. Якщо тварини утримуються у клітках, їх необхідно

розміщувати на достатній висоті для видалення гною, а площа під кліткою повинна бути вкрита піском, гравієм, попелом або іншим придатним матеріалом, для всмоктування стоку та легкого видалення екскрементів. Клітки не можна розміщувати одна над одною.

12. Слід уникати частого використання шийних щипців для відловлювання лисиць.

13. Мінімальний простір для лисиць (вільний (кв. м):

самотня доросла тварина	0,8
доросла з приплодом	2,0
молодняк після відлучення, до 2 тварин	1,2
мінімальна висота клітки складає	70 см.

Клітка не повинна бути менше 75 см завширшки та 100 см завдовжки, без коробки-гнізда. Для кожної додаткової тварини, необхідно забезпечити 0,5 кв. м.

Вищезазначені параметри стосуються нових систем або при заміні існуючих. Всі приміщення повинні відповідати мінімальним вимогам, що наведені в Рекомендації стосовно хутрових тварин до 31 грудня 2010 року. Доцільно збільшувати висоту кліток.

14. При конструюванні, будівництві або реконструкції приміщень для тварин необхідно розробити та застосовувати технології, які згідно з науково-обґрунтованими нормами відповідатимуть біологічним потребам звірів.

Доцільно передбачати проведення досліджень з визначення стандартів та розробки технологічної системи утримання, які дозволять знизити ризик захворювань та пошкоджень і забезпечити стимулююче середовище, що дасть можливість тваринам задовольнити свої біологічні потреби. При таких технологіях реалізується потреба відповідної свободи пересування та можливість спостереження за іншими тваринами або оточенням, доступ до води й інші соціальна та пошукова поведінка. Необхідно розглянути системи спільного простору, які включають тунелі та зйомні стіни між клітками, впроваджувати наукові розробки, які допоможуть знизити страх перед людьми, незвичайну поведінку та стрес у тварин.

Директор департаменту ринків
тваринництва з Головною
державною племінною інспекцією

Д.М.Микитюк

Додаток 4
до Методичних рекомендацій
з утримання хутрових тварин
20.06.2008 N 379

СПЕЦІАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ для єнотовидної собаки

1. Оскільки існуючі технології не задовольняють усі біологічні потреби єнотовидної собаки в сучасному клітковому розведенні, їх доцільно замінити новими, до яких краще пристосовані біологічні характеристики звірів, та які відповідали б положенням Рекомендацій.

2. Середовище для єнотовидної собаки повинно бути оснащене предметами, що забезпечують потреби пошуку та різними матеріалами, такими як солома.

3. Тварини повинні звикати до контакту з людьми з народження.

4. Єнотовидних собак необхідно утримувати так, щоб їхні пазурі були в хорошому стані.

5. Якщо є значний рівень травматизму серед єнотовидних собак на фермі, технологічну систему утримання необхідно змінити для покращення благополуччя тварин. Якщо цих заходів не достатньо, виробництво необхідно тимчасово призупинити.

6. В разі існування поширення канібалізму, виробничу технологію ферми необхідно змінити, наприклад, змінивши систему і умови утримання тварин. Якщо цих заходів не достатньо, виробництво необхідно тимчасово призупинити.

7. Єнотовидні собаки повинні мати можливість ховатися від людей та від інших тварин. Кожна відлучена тварина повинна мати доступну для усамітнення територію, підняту платформу, або коробку-гніздо з дахом на якому вона може відпочити та спостерігати за дверима клітки або входом у вольєр.

8. Для єнотовидної собаки усамітнену територію доцільно огороджувати суцільною стіною.

9. Вагітні самиці та самки з щенятами повинні мати гніздо-коробку, поділену на передпокій, достатньо великий щоб приховати вхід до головної кімнати, та головну кімнату з теплоізолюючого матеріалу.

10. Відлучених щенят не можна залишати поблизу матері.

11. Якщо тварини утримуються у клітках, їх необхідно розмішувати на достатній висоті для видалення гною, а площу під кліткою необхідно вкрити піском, гравієм, попелом або іншим придатним матеріалом для всмоктання стоку та легкого видалення екскрементів. Клітки не можна розмішувати одна над одною.

12. Слід уникати частого використання шийних шипців для відловлювання тварин.

13. Мінімальний простір для єнотовидної собаки (вільний (кв. м):

самотня доросла тварина	0,8
доросла з приплодом	2,0
молодняк після відлучення, до 2 тварин	1,2
мінімальна висота клітки	70 см.

Клітка не повинна бути менше 75 см завширшки та 100 см завдовжки без коробки-гнізда. Для кожної додаткової тварини, необхідно забезпечити 0,5 кв. м.

Вищезазначені параметри стосуються нових систем або при заміні існуючих. Всі приміщення повинні відповідати мінімальним вимогам, що наведені в Рекомендації стосовно хутрових тварин до 31 грудня 2010 року. Доцільно збільшувати висоту кліток.

14. При конструюванні, будівництві або реконструкції приміщень для тварин необхідно розробити та застосовувати технології, які згідно з науково-обґрунтованими нормами відповідатимуть біологічним потребам звірів.

Доцільно передбачати проведення досліджень з визначення стандартів та розробки технологічної системи утримання, які дозволять знизити ризик захворювань та пошкоджень і забезпечити стимулююче середовище, що дасть можливість тваринам задовольнити свої біологічні потреби. При таких технологіях реалізується потреба відповідної свободи пересування та можливість спостереження за іншими тваринами або оточенням, доступ до води й інші соціальна та пошукова поведінка. Необхідно розглянути системи спільного простору, які включають тунелі та зйомні стіни між клітками, впроваджувати наукові розробки, які допоможуть знизити страх перед людьми, незвичайну поведінку та стрес у тварин.

Директор департаменту ринків
тваринництва з Головною
державною племінною інспекцією

Д.М.Микитюк

СПЕЦІАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
для нутрії

1. Середовище для утримання тварин повинне забезпечувати можливість соціальних контактів, містити предмети для гризіння, матеріал для маніпулювання.

2. Нутрій необхідно утримувати групами.

3. Конструкція вольєрів та переходів повинна дозволяти тваринам перебувати у полі зору та нюху інших тварин, також необхідна наявність ділянки з твердою підлогою для вправ.

4. Нутрій потрібно утримувати в гнізді-коробці з солом'яною або іншими придатними теплоізолюючими матеріалами, безпечними для здоров'я тварин. Розміри коробки-гнізда мають бути такими, щоб тварини з одного загону могли лежати одночасно і грітися теплом своїх тіл. Коробка-гніздо повинна мати дві кімнати та два виходи, також необхідно відокремлювати від самки та її виводку після пологів інших тварин, щоб самка не травмувала інших тварин.

5. Мінімальний простір для нутрій (вільний (кв. м), крім води для плавання):

самотня доросла тварина	1,0
доросла самка з приплодом	2,0
молодняк після відлучення	0,5
мінімальний розмір загорожі	2,0

70% підлоги повинні бути твердими.

Вищезазначені параметри стосуються нових технологій або при заміні існуючих. Всі загорожі мають відповідати мінімальним вимогам, що наведені в Рекомендації стосовно хутрових тварин до 31 грудня 2010 року.

6. При конструюванні, будівництві або реконструкції приміщень для тварин необхідно розробити та застосовувати технології, які згідно з науково-обґрунтованими нормами відповідатимуть біологічним потребам звірів.

Доцільно передбачати проведення досліджень з визначення стандартів та розробки технологічної системи утримання, які дозволять знизити ризик захворювань та пошкоджень і забезпечити стимулююче середовище, що дасть можливість тваринам задовольнити свої біологічні потреби. При таких технологіях реалізується потреба відповідної свободи пересування та можливість спостереження за іншими тваринами або оточенням, доступ до води й інші соціальна та пошукова поведінка. Необхідно розглянути системи спільного простору, які включають тунелі та зйомні стіни між клітками, впроваджувати наукові розробки, які допоможуть знизити страх перед людьми, незвичайну поведінку та стрес у тварин.

Директор департаменту ринків
тваринництва з Головною
державною племінною інспекцією

Д.М.Микитюк

Додаток 6
до Методичних рекомендацій
з утримання хутрових тварин
20.06.2008 N 379

СПЕЦІАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
для шиншил

1. Оточення повинно бути обладнане відповідними стимулами, такими як маніпуляційний матеріал.

2. Шиншили повинні мати придатні для сточування різців предмети. Для них необхідно забезпечувати доступ до піщаних ванн

бажано раз у день.

3. Після відлучення молодняк необхідно забезпечувати платформами придатними для полегшення рухової діяльності.

4. Тварин необхідно забезпечувати зонами усамітнення, де вони зможуть відпочивати та ховатися, підстилками, 25% підлоги повинні бути твердими.

5. Шиншили – соціальні тварини, самотнє проживання для них є винятком. Група молодняку після відлучення та перед статевим дозріванням, при можливості, повинна бути з одного виводку.

6. Для запобігання надмірної втрати хутра з шиншилами треба поводитися особливо обережно. При фіксації тварин рекомендується тримати основу хвоста між великим та вказівним пальцями, при цьому накладати руку навколо грудної клітки та ніг для підтримки тулуба. Хутро не потрібно вискубувати з живих тварин.

7. Мінімальний простір для шиншил (вільний (кв. м):	
Дорослі тварини, до двох особин	0,5
Одна доросла з приплодом	0,5
Молодняк після відлучення	0,3
Мінімальна висота клітки	100 см.

Клітка не повинна бути менше 50 см завширшки та 60 см завдовжки без коробки-гнізда. Для кожної додаткової тварини, необхідно забезпечити 0,16 кв. м.

Вищезазначені параметри доцільно враховувати при будівництві нових приміщень або при реконструкції старих.

8. При конструюванні, будівництві або реконструкції приміщень для тварин необхідно розробити та застосовувати технології, які згідно з науково-обґрунтованими нормами, відповідатимуть біологічним потребам звірів.

Доцільно передбачати проведення досліджень з визначення стандартів та розробки технологічні системи утримання, які дозволять знизити ризик захворювань та пошкоджень і забезпечити стимулююче середовище, що дасть можливість тваринам задовольнити свої біологічні потреби. При таких технологіях реалізується потреба відповідної свободи пересування та можливість спостереження за іншими тваринами або оточенням, доступ до води й інші соціальна та пошукова поведінка. Необхідно розглянути системи спільного простору, які включають тунелі та зйомні стіни між клітками, впроваджувати наукові розробки, які допоможуть знизити страх перед людьми, незвичайну поведінку та стрес у тварин.

Директор департаменту ринків
тваринництва з Головною
державною племінною інспекцією

Д.М.Микитюк

Додаток 7
до Методичних рекомендацій
з утримання хутрових тварин
20.06.2008 N 379

МЕТОДИ забою хутрових тварин

1. Електричне оглушення.

Метод електричного оглушення призводить до негайної втрати свідомості та зупинки серця. Для лисиць, якщо електроди вводяться у пащу та в пряму кишку, застосовується струм з середнім показником 0,3 А протягом принаймні 3-х секунд. Обладнання для оглушення електричним струмом оснащується пристроєм, що реєструє напругу.

2. Методи забою шляхом удушення.

Кімната, у якій тварин піддають впливу газу (суміші),

планується, будується та утримується таким чином, щоб уникнути механічного пошкодження тварин, і щоб за ними можна було спостерігати.

Газ призводить до глибокої загальної анестезії і спричиняє смерть.

Тварини знаходяться у кімнаті до повної загибелі.

Крім випадків дозволених нижче, використовується лише газ або суміш газів, що не спричиняє порушення дихання при введенні.

Чадний газ:

Тварин вводять до кімнати лише після того, як вміст чадного газу в ній не перевищуватиме концентрації принаймні 1 % об'єму, бажано постачати його з посудини, яка містить 100 % чадного газу.

Газ, виділений бензиновим двигуном, який було спеціально адаптовано для цієї мети може використовуватися, якщо цей газ:

- відповідно охолоджений (наприклад, газ пройшов через воду);
- достатньо фільтрований (наприклад, металевим фільтром);
- не супроводжується запахом дратуючих газів;
- якщо систему перевірено власником, перед забоем кожної партії тварин.

Вуглекислий газ використовується для забою куницевих та шиншил поки не доступні менш агресивні гази або газові суміші з рівнозначним ефектом.

Хлороформ можна використовувати для забою шиншил.

3. Смертельна ін'єкція.

Натрієвий розчин пентобарбітрону (200 мг/мл) або будь-який інший анестезуючий засіб, який показав подібні результати, за винятком хлоралгідрату, можна використовувати для забою окремих куницевих та лисиць. М'язові релаксанти використовуються лише при здійсненні анестезії.

Директор департаменту ринків
тваринництва з Головною
державною племінною інспекцією

Д.М.Микитюк